

Temeljni dokumenti
izviđačkog pokreta

TEMELJNE OSOBINE IZVIĐAČKOG POKRETA

Savez izviđača Hrvatske
Nacionalna izviđačka
organizacija

World Organization
of the Scout Movement
Svjetska organizacija
izviđačkog pokreta

S

STRATEGY

THIS DOCUMENT IS A
PART OF THE
IMPLEMENTATION OF
THE STRATEGY

OVAJ DOKUMENT JE DIO
PROVEDBE STRATEGIJE
WOSM-A

© **World Scout Bureau,
September 1998.**
**Reproduction is authorized to
national Scout associations which
are members of the World
Organization of the Scout
Movement. Others should request
permission from authors.**

**Savez izviđača Hrvatske
Preradovićeva 7/1
HR-10000 Zagreb**

**sih@sih.hr
<http://www.sih.hr>**

**World Scout Bureau
P.O. Box 241
1211 Geneva 4, Switzerland**

**worldbureau@world.scout.org
<http://www.scout.org>**

Tiskanje ove publikacije omogućeno je temeljem financijske potpore Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva u skladu s Ugovorom o financiranju institucionalne potpore Klasa: 421-02/10-PP-6/28, Ur broj 07578-10-01. Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

 **Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva**

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva
<http://zaklada.civilnodrustvo.hr>

Savez izviđača Hrvatske kao nacionalna izviđačka organizacija (NSO) WOSM-a u skladu s odredbama Statuta WOSM i Statuta SIH-a svoj rad temelji na dokumentima WOSM-a.

Dokument „The Essential Characteristics of Scouting“ jedan je od prvih i ključnih dokumenata Strategije WOSM-a koja je usvajanjem na 36. Svjetskoj izviđačkoj Konferenciji (Grčkoj 2002.) postala referentni i obvezujući dokument za sve nacionalne izviđačke organizacije. Sukladno početnom dokumentu „Toward Strategy“, usvojenom na 31. Svjetskoj izviđačkoj konferenciji u Melbournu 1998. godine, Strategija WOSM-a se redovito evaluira, prilagođava, mijenja i dopunjuje u skladu sa donesenim rezolucijama Svjetskih izviđačkih konferencija (npr. Tunis 2005., Koreja 2008., Brazil 2011.). U tom procesu dokument „The Essential Characteristics of Scouting“ je prihvaćen kao neupitan dokument što je razumljivo s obzirom na njegov sadržaj, pa se može smatrati relevantnim za razumijevanje svrhe, cilja i uloge izviđačkog pokreta bez obzira na vrijeme nastanka.

TEMELJNE OSOBINE IZVIĐAČKOG POKRETA

SADRŽAJ

Uvod	5
• Doprinostiti odgoju i obrazovanju mladih...	6
• kroz sustav progresivnog samoobrazovanja...	12
• zasnovan na vrijednosnom sustavu.	20
• Pokret...	22
• za djecu i mlade...	25
• dobrovoljan...	28
• otvoren za sve...	30
• nepolitički...	32
• neovisan.	34

UVOD

U okviru rada na dokumentu „*Strategy for Scouting*“, radna skupina za pripremu Strategije WOSM-a Svjetskog izviđačkog odbora pripremila je ovaj dokument na temu „Temeljnih osobina izviđačkog pokreta“. Izrađen na temelju Statuta WOSM-a, dokument pruža sažet, ali sveobuhvatan pregled ključnih elemenata koji obilježavaju naš pokret i njegovu misiju.

DEFINICIJA POKRETA

„*The Scout Movement is a voluntary non-political educational movement for young people open to all without distinction of gender, origin, race or creed, in accordance with the purpose, principles and method conceived by the Founder.*“

„Izviđački pokret je dobrovoljni, nepolitični **odgojni i obrazovni pokret** za djecu i mlade otvoren za sve bez obzira na spol, podrijetlo, rasu ili vjeroispovijest, u skladu sa svrhom, načelima i metodom koju je osmislio Osnivač.“

SVRHA POKRETA

„*The purpose of the Scout Movement is to contribute to the development of young people in achieving their full physical, intellectual, emotional, social and spiritual potentials as individuals, as responsible citizens and as members of their local, national and international communities.*“

„Svrha Izviđačkog pokreta je doprinostiti razvoju djece i mladih u postizanju njihovih punih tjelesnih, umnih, osjećajnih, društvenih i duhovnih potencijala kao pojedinaca, kao odgovornih građana i kao članova njihove lokalne, nacionalne i međunarodne zajednice.“

MISIJA POKRETA

„*The mission of Scouting is to contribute to the education of young people, through a value system based on the Scout Promise and Law, to help build a better world where people are self-fulfilled as individuals and play a constructive role in society.*

This is achieved by

- *involving them throughout their formative years in a non-formal educational process*
- *using a specific method that makes each individual the principal agent in his or her development as a self-reliant, supportive, responsible and committed person*
- *assisting them to establish a value system based upon spiritual, social and personal principles as expressed in the Promise and Law.*“

„Misija Izviđačkog pokreta je **doprinostiti odgoju i obrazovanju mladih**, kroz **sustav vrijednosti temeljen** na Izviđačkom zavjetu i zakonima, pomoći izgraditi bolji svijet u kojem su ljudi ispunjeni kao osobe i imaju konstruktivnu ulogu u društvu.

To se postiže:

- uključivanjem djece i mladih u neformalni odgojno-obrazovni proces tijekom njihova razvoja
- upotrebom posebne metode koja čini svakog pojedinca glavnim nositeljem vlastita razvoja u samostalnu, odgovornu i predanu osobu spremnu drugima pružiti pomoć i podršku
- pomaganjem mladima da razviju sustav vrijednosti zasnovan na duhovnim, društvenim i osobnim načelima kao što je iskazano u Zavjetu i Zakonima.“

DOPRINOSITI ODGOJU I OBRAZOVANJU MLADIH...

CILJ POKRETA

KROZ SUSTAV PROGRESIVNOG SAMOOBRAZOVANJA...

ZASNOVAN NA VRIJEDNOSNOM SUSTAVU

1. ŠTO JE OBRAZOVANJE?

a) Definicija

Statut WOSM-a jasno definira izviđački pokret kao “obrazovni pokret”.

Obrazovanje je u najširem smislu **cjeloživotni proces** koji omogućava **stalni razvoj osobnih mogućnosti** čovjeka **kao pojedinca i kao člana društvene zajednice**. Suprotno uvriježenom mišljenju obrazovanje seže dalje od formalnog obrazovanja (npr. škole) i u opsegu i u trajanju.

- **Cjeloživotni proces:** razvoj pojedinca ne događa se isključivo tijekom “razvojnog doba” (djetinjstvo i adolescencija). Nastavlja se tijekom cijelog života pojedinaca. Kako se radi o procesu, on ima svoje uspone i padove – razdoblja kada je razvoj aktivniji, intenzivniji i značajni nego drugi procesi - i tada ga treba podržati.
- **Stalni razvoj osobnih mogućnosti:** cilj obrazovanja je doprinijeti punom razvoju u samostalnog, odgovornog i predanog pojedinaca spremnog drugima pružiti pomoć i podršku
  - Samostalan (selfreliant):
    - sposoban donositi samostalne odluke i upravljati svojim životom
  - Odgovoran (responsible):
    - sposoban prihvatiti posljedice svojih odluka, završiti započete i preuzete obveze
  - Predan (committed):
    - živi u skladu sa svojim osobnim sustavom vrijednosti i podupire ideale koje smatra važnima
  - Spreman drugima pružiti pomoć i podršku (supportive):
    - aktivno brine o drugima i djeluje za druge
- **kao pojedinac:** razvoj svih sposobnosti pojedinca u svim područjima razvoja - tjelesnom, umnom, osjećajnom, društvenom i duhovnom

- **kao član društvene zajednice:** razvoj svijesti i brige za druge, osjećaj pripadnosti zajednici kao dio njezine povijesti i evolucije

Ove dvije dimenzije ne mogu se gledati odvojeno jer nema „obrazovanja“ bez potrage za potpunim razvojem osobnih potencijala pojedinca i nema „obrazovanja“ bez suživota s drugima kao član lokalne, nacionalne i međunarodne zajednice.

b) “4 temelja obrazovanja”

U svojoj široj definiciji cjeloživotno obrazovanje se zasniva na četiri temeljna načela¹:

učiti da bismo znali: kombinirajući dovoljno široko opće znanje s mogućnošću svladavanja stručnog “dubinskog” znanja na nekoliko područja. To također znači i učiti da bismo učili, kako bismo iskoristili obrazovne prilike koje se pružaju tijekom života.

učiti da bismo činili: kako bismo uz stečene radne vještine potrebne za zapošljavanje stekli i široki raspon životnih vještina kao što su međuljudski i timski odnosi.

učiti da bismo živjeli zajedno: razviti osjećaj razumijevanja za druge ljude, uvažavanje neovisnosti, vještina timskog rada i rješavanja sukoba, pridržavanje vrijednosti demokracije, uzajamnog poštivanja i razumijevanja, mira i pravde.

učiti da bismo postojali: za boji razvoj karaktera i djelovanje s većom autonomijom, sposobnosti prosuđivanja i osobnom odgovornosti. U tom smislu, obrazovanje ne smije zapostaviti niti jedan aspekt razvoja mogućnosti mladih ljudi.

c) kategorije obrazovanja

Raznolikost edukacijskih čimbenika doprinosi potpunom razvoju pojedinca. UNESCO razlikuje tri kategorije obrazovanja:

formalno obrazovanje je hijerarhijski strukturiran, kronološki razvrstan obrazovni sustav koji se odvija od osnovnoškolskih, pa sve do visokoškolskih ustanova.

neorganizirano (informalno) obrazovanje je proces u kojem svaki pojedinac usvaja stavove, vrijednosti, vještine i znanja iz svakodnevnog iskustva, od obitelji, prijatelja, vršnjačkih skupina, medija i drugih utjecaja i čimbenika iz njegove okoline.

neformalno obrazovanje je organizirana obrazovna aktivnost s poznatim ciljevima učenja izvan postojećeg formalnog sustava s namjerom pružanja utvrđenih ciljeva učenja utvrđenim korisnicima.

¹ Izvješće Međunarodne komisije o obrazovanju za 21 stoljeće UNESCO-u, pod predsjedanjem g. Jacquesa Delorsa, “*Learning: The Treasure Within*”, 1996. godine.

2. KARAKTERISTIČAN PRISTUP IZVIĐAČKOG POKRETA

Kao odgojni i obrazovni pokret za djecu i mlade Izviđački pokret u potpunosti uključuje gore navedene elemente:

- Njegov cilj je doprinijeti razvoju potencijala mladih kao samostalnih, odgovornih i predanih pojedinaca i članova društva spremnih drugima pružiti pomoć i podršku.
- Uključuje sva 4 temelja obrazovanja: učenje da bismo znali, učenje da bismo činili, učenje da bismo zajedno živjeli, učenje da bismo postojali, od kojih barem dva imaju poseban značaj.
- Pripada kategoriji neformalnog obrazovanja jer, iako postoji izvan formalnog sustava obrazovanja, organiziran je kroz definirani odgojno-obrazovni cilj i obraća se određenoj populaciji.

Osim toga, izviđački odgojno-obrazovni pristup karakteriziraju:

- a) prihvaćanje *holističkog pristupa* odgoju i obrazovanju mladih
- b) težnja ostvarivanju vlastitog obrazovnog cilja na temelju *odgojno-obrazovne ponude*
- c) kao oblik neformalnog obrazovanja, *nadopunjuje se* ostalim oblicima obrazovanja
- d) prihvaćanje činjenice da samo *doprinosi* obrazovanju mladih

Podrobnije o ovim karakteristikama:

a) holistički pristup odgoju i obrazovanju

Izviđački pokret doživljava svaku mladu osobu kao pojedinca koji je:

- **Složeno biće** čiji je identitet oblikovan kroz međudjelovanje i odnose između različitih razina osobnosti (tjelesna, umna, osjećajna, društvena i duhovna), između unutarnjeg i vanjskog svijeta i, konačno, između osobne i duhovne stvarnosti.

Kao rezultat toga, izviđački pokret pristupa razvoju cjelovite osobe kroz poticanje razvoja na svim razinama osobnosti:

- pokret prepoznaje *povezanost različitih razina ljudske osobnosti* i njihov međusobni utjecaj
- pokret prihvaća da *razvoj cjelovite osobe može nastati samo kao rezultat mnogobrojnih iskustava*, koja se nužno odvijaju kroz duže razdoblje

- **Jedinstvena osoba**, sa svojom osobnom poviješću, osobinama i različitim potrebama, te tempom razvoja:

Kao rezultat toga, izviđački pokret pristupa razvoju osobe kao *jedinstvene osobe*:

- pokret prepoznaje da se razvoj sposobnosti svake mlade osobe odvija *specifičnim tempom*, uz izraziti rast na nekim

razinama i uz neaktivna razdoblja u drugima. Izviđački pokret zato pokušava zadovoljiti odgojne i obrazovne potrebe svake mlade osobe onda kad se one pojavljuju, dok istovremeno stalno potiče razvoj svih razina osobnosti.

- pokret prihvaća da su sposobnosti svake mlade osobe različite i pokušava pomoći *svakoj mladoj osobi da razvije svoje sposobnosti do osobnog maksimuma* („dati najbolje od sebe“).

- i **sastavni dio svijeta** u kojem živi.

Kao rezultat toga, izviđački pokret pristupa razvoju osobe kao jedinstvene individue, *koja je također i sastavni dio svijeta u kojem živi*:

- pokret pokušava pomoći svakoj mladoj osobi da *prepozna sebe kao dio cjeline*, iako mali dio, i *razvije osjećaj pripadnosti*, koji pomaže dati smisao životu. To zahtijeva mnogobrojne prilike za interakciju i mogućnosti stvaranja smislenog doprinosa mlade osobe svijetu kojem pripada (obitelj, lokalna, nacionalna i međunarodna zajednica, kulturno naslijeđe i prirodni okoliš).

b) ostvarivanje obrazovnog cilja kroz odgojno-obrazovnu ponudu

Izviđački pokret pokušava ostvariti svoju odgojnu i obrazovnu ulogu kako je opisano - doprinijeti razvoju punih potencijala mladih - na osnovi određenog broja ideala ili vrijednosti - svojih načela - i u skladu sa jasno definiranom obrazovnom metodom - izviđačkom metodom. Zato kažemo da izviđački pokret nudi karakterističnu **odgojno-obrazovnu ponudu**.

Ova odgojno-obrazovna ponuda:

- nije prazna ljuska koju svatko može ispuniti osobnim omiljenim stvarima u skladu sa svojim vjerovanjima i željama. Ova ponuda ne može biti djelomično prihvaćena ili djelomično odbačena, i jednom prihvaćena ponuda postaje obvezujuća. Naravno, odgojno-obrazovna ponuda se razvija s vremenom i prema potrebi, a ne prema hirovima pojedinih članova.
- ne pokušava prilagoditi mladu osobu prethodno određenom idealnom modelu. Mladu osobu poziva da djeluje najbolje što može kako bi razvila mogućnosti svih razina svoje jedinstvene osobnosti.

Izviđački pokret je potpuno uspješan kada član napusti pokret s pozitivnim stavom prema ulasku u odrasli život i ima sposobnosti učiniti to na konstruktivan, pozitivan i odgovoran način, svjestan da će morati nastaviti svoj razvoj kao samostalna, predana i odgovorna osoba spreman pružiti podršku i pomoć.

c) nadopunjavanje s ostalim kategorijama obrazovanja

Često se kaže da izviđački pokret ima dodatnu ulogu u osobnom razvoju pojedinca.

Kako je opisano u odjeljku 1.c (kategorije obrazovanja), tri različita vida obrazovanja doprinose punom razvoju svakog pojedinca. Izviđački pokret pripada neformalnom dijelu obrazovanja, pa se **njegov doprinos nadopunjuje doprinosima formalnog i neorganiziranog dijela**. Izviđački pokret nije formalni vid obrazovanja, kao škola; niti je neorganizirani, kao obitelj, grupa vršnjaka ili drugi utjecaji. Izviđački pokret ima osobitu ulogu; nije ponavljanje - ili zamjena za - aktivnosti u školi, kod kuće ili u bilo kojoj drugoj ustanovi koja ima utjecaj na razvoj mlade osobe. Zato i izviđački voditelj ima osobitu dužnost, on ili ona nisu samo još jedan učitelj, roditelj, službenik ili svećenik.

Zbog toga izviđački pokret mora imati karakterističnu i osobitu ulogu u odgoju i obrazovanju djece i mladih, mora pronaći svoju nišu u spektru obrazovnih ponuda za mlade. Izviđački pokret je **neformalni** u smislu da je **organiziran i strukturiran, s karakterističnom odgojno-obrazovnom ponudom** koja uključuje jasno definiranu **metodu**.

Upravo **jedinstvena metoda** izviđačkog pokreta ključna je za njegovu osobitu ulogu. Izviđačka metoda - jedna metoda koja uključuje mnoge elemente - je instrument izviđačkog pokreta kojeg ovaj pokret koristi za ostvarivanje svog karakterističnog pristupa odgoju i obrazovanju djece i mladih. Mnogi su drugi obrazovni oblici usvojili elemente izviđačke metode, a neki se koriste u školama, klubovima mladih i drugim okruženjima. Ipak, ni u jednom od ovih slučajeva izviđačka metoda ne koristi se u cijelosti. Izviđačka metoda, *sama po sebi*, ne može se primijeniti u školi, crkvi ili obitelji. Izviđačka metoda, ako se koristi u slobodno vrijeme, među vršnjacima, u suradnji sa odraslim, osigurava sigurnu okolinu u kojoj mlada osoba može „eksperimentirati“ i učiti iz vlastitih iskustva, te rasti i razvijati se kao jedinstveno ljudsko biće koje je još samostalnije, brižnije, odgovornije i vjernije.

Izviđački pokret je uključen u opći razvoj pojedinca. U tom smislu, ideal koji izviđački pokret pokušava ostvariti ne razlikuje se od onoga škole ili obitelji, koji su također uključeni u ukupni razvoj pojedinca.

Ipak, kako je već ranije navedeno, metode korištene u formalnom obrazovanju i načini na koje pojedinac neorganizirano „uči“, vjerojatno će rezultirati drugačijim doprinosom razvoju sposobnosti djece i mladih u svakoj razini ljudske osobnosti.

Stoga, pomoću učinkovite primjene ove jedinstvene metode izviđački pokret može drugačije doprinijeti tjelesnom, umnom, osjećajnom, društvenom i duhovnom razvoju mlade osobe, u usporedbi sa školom, obitelji ili grupom prijatelja, medijima ili vjerskim ustanovama ili bilo kojim drugim utjecajem na obrazovanje pojedinca. Na primjer: u

području umnog razvoja, mnogi vidovi će naglašavati stjecanje znanja, dok će izviđački pokret, kroz učinkovitu uporabu izviđačke metode, naglašavati kreativnost, snalažljivost i sl.

d) doprinos obrazovanju mladih

Kao odgojni i obrazovni pokret za djecu i mlade, izviđački pokret prepoznaje da **može samo doprinijeti** tom procesu budući da:

- je izviđački pokret samo jedan od mnogobrojnih utjecaja na život mladih
- je obrazovanje cjeloživotni proces, stoga se osobni potencijal nastavlja razvijati kroz cijeli život. Zato izviđački pokret može izravno pomoći mladima da razviju svoje potencijale samo za vrijeme njihovog članstva u pokretu.

Treba napomenuti:

- Da bi doprinos izviđačkog pokreta proizveo potpuni učinak, mlada osoba treba biti član pokreta dovoljno dugo, naročito tijekom svojih adolescentskih godina, kako bi imala prilike ostvariti završne odgojne i obrazovane ciljeve izviđačkog pokreta. Kraći boravak, naročito u mlađoj dobi će, naravno, pokazati određeni rezultat i učinak na mladu osobu, ali do određenog, ograničenoga, dosega.
- Budući da odgojno-obrazovni pristup izviđačkog pokreta pomaže mladoj osobi biti odgovorna za vlastiti osobni razvoj, on također pomaže mladoj osobi razviti unutarnji izvor - želju - za daljnje ostvarivanje svojih potencijala kao pojedinca, te kao osobe koja će aktivno i konstruktivno koristiti ono što je naučila, nakon što napusti pokret.

DOPRINOSITI ODGOJU I OBRAZOVANJU MLADIH...

KROZ SUSTAV PROGRESIVNOG SAMOBRZOVANJA IZVIĐAČKA METODA

ZASNOVAN NA VRIJEDNOSNOM SUSTAVU

1. POSTUPNO SAMOBRZOVANJE

Izviđački pokret se zasniva na ideji **samoobrazovanja**. To podrazumijeva da svakog mladog člana, od samog početka, smatramo jedinstvenom osobom koja ima mogućnosti razviti se u svim dimenzijama i preuzeti odgovornost za svoj razvoj. Pojam „samoobrazovanje“ implicira da se radi o ideji „obrazovanja iznutra“, te je u suprotnosti od „nastave izvana“. Mladi član ima glavnu ulogu u obrazovnom procesu, on je sam svoj „nastavnik“. Izviđačka metoda je strukturirani okvir osmišljen da vodi i potiče svaku mladu osobu na njezinom putu osobnog razvoja.

Takvo samoobrazovanje je također i **progresivno**. Namjena izviđačke metode je pomoći svakoj mladoj osobi da upotrijebi i razvije svoje mogućnosti, interese i dosadašnja životna iskustava; poticati otkrivanje i razvoj novih mogućnosti i interesa; pomoći joj pronaći korisne načine zadovoljavanja potreba na različitim stupnjevima razvoja, te utrti put daljnjim koracima razvoja njenim osobnim tempom.

2. SUSTAV

Izviđačka metoda se također opisuje i kao **sustav**. To znači da je zamišljena kao skupina međusobno ovisnih elemenata koji tvore jedinstvenu i cjelovitu cjelinu. Zato se riječ „metoda“ koristi u jednini, a ne u množini. Iako se svaki pojedini element izviđačke metode može smatrati zasebnom metodom, sa svojim zasebnim pravilima (neka obrazovana tijela ih tako i definiraju), mi možemo govoriti o izviđačkoj metodi samo kada su svi elementi usklađeni u cjeloviti odgojno-obrazovni sustav.

Svaki element ima **odgojnu i obrazovnu svrhu** (svaki element je osmišljen tako da pridonese odgojno-obrazovnom procesu na poseban način); i svaki element metode **nadopunjuje učinak drugih** elemenata. Dakle, svaki element je nužan da bi sustav djelovao kao cjelina i mora biti upotrijebljen u skladu s ciljem i načelima izviđačkog pokreta.

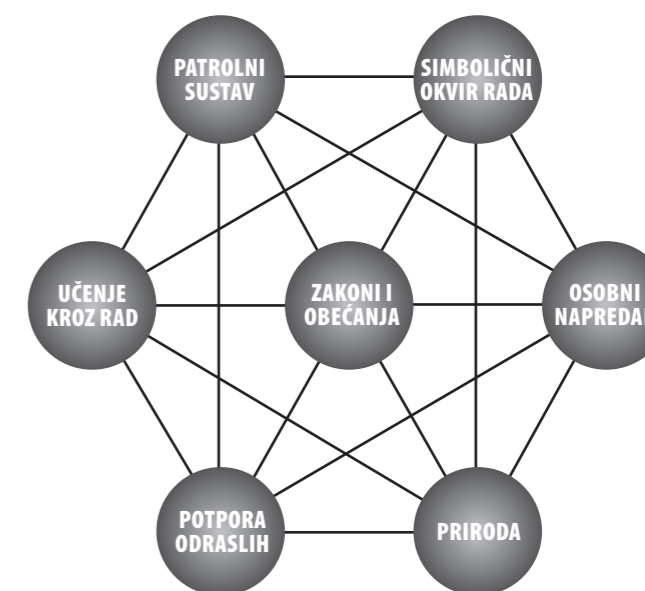
Način na koji se elementi primjenjuju mora biti **prikladan razini zrelosti** mladih. Izviđačka metoda je temeljni aspekt izviđačkog pokreta. Ako bilo koji element ne djeluje na člana jer je premlad, ili jer je „prerastao“ potrebu za pojedinim elementom, izviđački pokret za tog pojedinca nije

prikladan. To se događa kad se izviđačka metoda pokušava primijeniti na vrlo mladu djecu ili odrasle starije od 25 godina.

Iako će svi elementi izviđačke metode, djelujući kao sustav, biti neprestano prisutni u životu i radu izviđača u družini, **neće svi elementi biti vidljivi u pojedinim trenucima**; neki će imati pozadinsku ulogu. Međutim, tijekom određenog vremenskog razdoblja, - na primjer tijekom nekoliko sastanaka ili logorovanja - svi elementi metode aktivno će se koristiti. Drugim riječima, fotografija života u družini neće „uhvatiti u akciji“ sve elemente izviđačke metode, no video zapis hoće!

3. ELEMENTI IZVIĐAČKE METODE

Elementi izviđačke metode mogu biti prikazani na sljedeći način:

• Izviđački zakoni i zavjet

Izviđački zakoni su životni kodeks - za svakog pojedinog izviđača i za članove družine zajedno - zasnovani na načelima izviđačkog pokreta. Kroz praktično iskustvo životnog kodeksa primijenjenog na svakodnevni život, izviđački zakoni osiguravaju mladima konkretan (ne apstraktan) i praktičan način razumijevanja vrijednosti (vidi poglavlje: Zasnovan na sustavu vrijednosti) koje izviđački pokret predlaže kao osnovu za život pojedinca.

Zavjet je prisega pojedinca da će se truditi najbolje što može živjeti u skladu s tim kodeksom, a svaka mlada osoba ju izgovara pred grupom vršnjaka kada odluči pristupiti Pokretu. Dajući zavjet, mlada osoba donosi svjesnu i dobrovoljnu odluku o prihvaćanju izviđačkih zakona i preuzima odgovornost za izvršenje te odluke kroz osobni trud („najbolje što može“). Čin davanja zavjeta pred vršnjacima

ne samo da osobnu obavezu čini javnom, već također simbolizira i društvenu obavezu prema drugim članovima skupine. Davanje zavjeta je stoga prvi simbolični korak u procesu samoobrazovanja.

Zakoni i zavjet smatraju se jednim elementom jer su usko povezani.

- **Učenje kroz praktični rad**

Učenje kroz praktični rad označava razvitak koji je rezultat iskustva iz prve ruke za razliku od teoretskih uputa. Ono izražava aktivni način kroz koji mladi stječu znanja, vještine i stavove; ono odražava praktičan pristup odgoju i obrazovanju izviđačkog pokreta zasnovanog na učenju iz iskustvenih prilika koje nastaju kao posljedica slijeđenja interesa i bavljenja svakodnevnim životom. To je način pomaganja mladima da razviju sve razine osobnosti kroz izdvajanje pojedincu značajnih elemenata iz njihovog cjelokupnog iskustva.

- **Patrolni (timski) sustav**

Timski sustav (ili još često nazivan i patrolni sustav) je osnovna organizacijska struktura lokalne jedinice (družine), koja se sastoji od malih skupina mladih članova i odraslih voditelja.

Svaka skupina, koja uobičajeno uključuje 6-8 mladih članova, djeluje kao tim u kojem jedan član ima ulogu vođe tima. Unutar svakog tima i u skladu s njihovim sposobnostima, mladi članovi organiziraju svoj život kao skupina, dijeleći odgovornosti i odlučuju o pripremama, provedbi i ocjeni svojih aktivnosti. To rade uz pomoć odraslih voditelja. Zastupnički sustav osigurava mladim članovima sudjelovanje u procesu odlučivanja družine kroz suradnju s odraslim voditeljima.

Timski sustav, zasnovan na prirodnoj sklonosti mladih da se okupljaju u malim skupinama, usmjerava utjecaj vršnjaka, za mlade vrlo značajan, u korisnom smjeru. Omogućava mladima razvoj njihovih osobnih i zajedničkih sposobnosti udruživanjem i izgradnjom svojih pojedinačnih vještina, talenata i iskustava kroz razvoj timskog duha koji pruža uzajamnu podršku svim članovima tima. Također omogućava razvoj korisnih odnosa sa drugim mladim ljudima i odraslima, te učenje da bi živjeli u skladu s demokratskim oblikom samoupravljanja.

- **Simbolični okvir**

Simbol možemo opisati kao nešto poznato što predstavlja nešto opsežno ili apstraktno (npr. ideju ili koncept). Simboli se često koriste (npr. u oglašavanju) kako bi kroz maštu pomogli ljudima razumjeti i identificirati se s idejama. U izviđačkom pokretu,

simbolični okvir je skupina simbola koji predstavljaju obrazovnu ponudu izviđačkog pokreta određenoj dobnoj skupini. Cilj ovog simboličnog okvira je izgradnja stvaralačke mašte, smisla za pustolovina, kreativnost i inventivnost mladih, na način koji potiče njihov razvoj, pomaže im poistovjetiti se sa smjerom razvoja i vrijednostima koje naglašava izviđački pokret, te potiče povezivanje i solidarnost unutar skupine.

Sam naziv pokreta, „izviđački“, je element simboličnog okvira koji je usvojio Baden-Powel prilikom pisanja knjige „*Scouting for Boys*“, s namjerom da nadahne mlade svoga doba. „Pojam ‘izviđački’ podrazumijeva postignuća i osobine istraživača, lovaca, mornara, pilota, američkih pionira zapada i graničara“². Izviđački pokret predstavlja pustolovinu, blisko povezane skupine ljudi, razvijenu moć opažanja, snalažljivost i jednostavno zdrav život na otvorenom prostoru - sve kvalitete koje je Baden-Powell želio promovirati.

Kako izviđački pokret sada okuplja članove šireg raspona godina nego u vremenu kada je osmišljen, svaka dobna skupina ima zaseban simbolični okvir koji odgovara razini zrelosti dobne skupine i naglašava karakterističnu obrazovnu potrebu te dobne skupine.

- **Osobni napredak**

Osobni napredak je element koji pomaže svakoj mladoj osobi razviti unutarnji poticaj za svjesno i aktivno sudjelovanje u svom vlastitom razvoju. On omogućava mladoj osobi napredak na njezin vlastiti način, njezinim vlastitim tempom u smjeru općih odgojno-obrazovnih ciljeva dobne skupine; stjecanje povjerenja i prepoznavanje postignutog napretka. Progresivna shema stupnjeva znanja glavno je oruđe koje se koristi za podršku ovom elementu izviđačke metode.

- **Priroda**

Pojam „priroda“ odnosi se na prirodni okoliš - šuma, ravnica, more, planina, pustinja - za razliku od umjetno stvorenih okruženja, kao što su školska dvorišta, uređeni kampovi s betoniranim prilazima i -napučeni gradovi. Priroda se odnosi i na ono što Baden-Powell opisuje kao „skladnu cjelinu beskonačnog, povijesnog i mikroskopskog“, te čovjekovog mjesta u njoj.

Zbog golemih mogućnosti koje prirodni svijet nudi za razvoj tjelesnih, umnih, osjećajnih, društvenih i duhovnih potencijala mladih, prirodni okoliš pruža idealne uvjete za primjenu izviđačke metode. Štoviše, iako nije uvijek lako dostupno, osobito u današnjem urbaniziranom okolišu, većina izviđačkih aktivnosti trebaju se odvijati u prirodnom okruženju.

---

² Baden-Powell, R., „*Aids to Scoutmastership*“ izdavač: World Brotherhood, 1944. godine.

Međutim, korištenje prirode, kao elementa izviđačke metode, podrazumijeva više od provođenja aktivnosti na prostranom otvorenom prostoru. To uključuje razvoj konstruktivnog dodira s prirodom, iskorištavanje u potpunosti svih jedinstvenih mogućnosti za učenje iz prirodnog svijeta u cilju doprinosa razvoju djece i mladih.

Iako se odnosi na šume, Baden-Powellov pogled na prirodu kao odgojni i obrazovni alat može se sažeti njegovom izjavom: "Za one koji imaju oči kojima vide i uši kojima čuju, šuma je istovremeno laboratorij, klub i hram."³

- **Potporna odraslih**

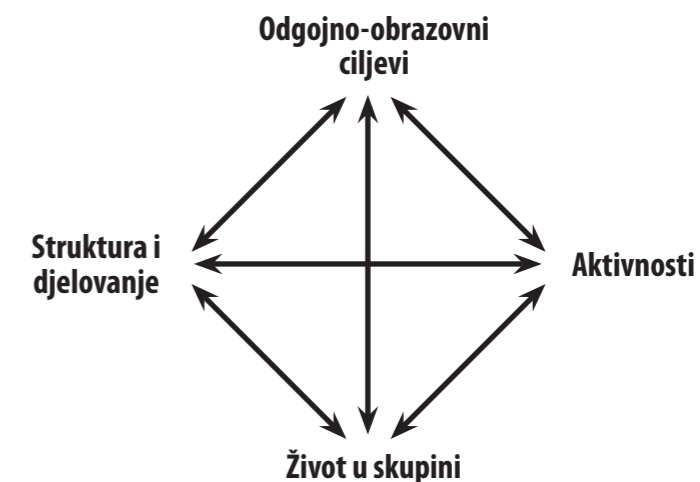
Podrška odraslih obuhvaća tri aspekta kojima odgovaraju tri različite uloge odraslih u izviđačkoj družini:

- **Voditelj aktivnosti:** osigurava da se svaka aktivnost skupine uspješno provede. Od odraslog voditelja ne može se očekivati da će imati sve vještine potrebne za aktivnosti, no njegova je odgovornost osigurati da sva potrebna tehnička potpora i stručno osposobljene osobe budu dostupni kada i gdje je to potrebno za provođenje aktivnosti.
- **Odgajatelj:** izravno podupire proces samoobrazovanja, te osigurava da proživljena iskustva mlade osobe imaju pozitivan utjecaj na razvoj njezinih znanja, vještina i/ili stavova. Drugim riječima, kao odgajatelj, odrasli voditelj treba poznavati svakog pojedinog člana - muškog ili ženskog spola - kako bi mogao pomoći mladima prepoznati njihove razvojne potrebe, prihvatiti ih, te osigurati njihovo primjereno ispunjenje kroz Program za djecu i mlade.
- **Facilitator skupine:** na temelju dobrovoljnog partnerstva između odraslih voditelja i mladih, facilitator osigurava pozitivne i poticajne odnose za sve članove skupine, te privlačno okruženje i podršku za nastavak razvoja grupe kao cjeline. To podrazumijeva partnerstvo mladih članova i odraslih voditelja za uzajamno učenje, na temelju uzajamnog poštovanja, povjerenja i prihvaćanja svakog pojedinca kao jedinstvene osobe.

³ Baden-Powell, R., "Rovering to Success", izdavač: Herbert Jenkins Ltd., 8. izdanje, London, 1930. godine.

4. DINAMIKA IZVIĐAČKOG POKRETA: IZVIĐAČKA METODA U PRAKSI

Kako bi izviđačka metoda učinkovito djelovala na grupu djece ili mladih, voditelj mora primjenjivati elemente izviđačke metode i dinamiku izviđačkog pokreta na odgovarajući način. Dinamika izviđačkog pokreta sastoji se od četiri međusobno povezana i ovisna elemenata. To su:

- **Odgajno-obrazovni ciljevi**

U kontekstu programa za djecu i mlade predloženi su opći odgojno-obrazovni ciljevi, koji se odnose na razvoj mladih u svim područjima razvoja osobnosti, za svaku dobnu skupinu članstva. Svaki mladi član nastoji napredovati k ostvarenju tih odgojno-obrazovnih ciljeva na svoj individualni način. Odrasli voditelj treba paziti na sve što se događa u izviđačkoj družini (npr. način na koji se družina vodi, kvalitetu procesa odlučivanja, vrstu odnosa kakva se potiče između članova družine i aktivnosti u kojima mladi ljudi sudjeluju) iz perspektive načina na koji ovi elementi doprinose ispunjenju odgojno-obrazovnih ciljeva.

- **Aktivnosti**

U izviđačkom pokretu aktivnosti uključuju izlete u prirodi, rad u zajednici, i sl. One također uključuju i stvari koje su potrebne za djelovanje izviđačke družine i svakodnevnim životnim potrebama, npr. kupnju hrane i priprema večere na logorovanju, putovanje do mjesta održavanja aktivnosti, ili sudjelovanje u raspravi procjene osobnog napretka u svladavanju programa. Obje vrste aktivnosti doprinose odgojno-obrazovnom procesu i izviđačka metoda mora se primijeniti u obje vrste aktivnosti. Uistinu, aktivnosti pružaju kontekst za primjenu izviđačke metode. Aktivnost, bilo koje vrste, nije nužno izviđačka aktivnost. Izviđačkom aktivnošću može se nazvati ona u čijoj se izvedbi primjenjuje izviđačka metoda.

Same po sebi aktivnosti u izviđačkom pokretu moraju se temeljiti na interesima i potrebama djece i mladih, kako bi im bile ugodne i privlačne. Aktivnosti moraju biti osmišljene imajući na umu jasno definirane odgojne i obrazovne ciljeve, moraju pružiti odgovarajući stupanj izazova, te ih mladi moraju prepoznati kao korisne za njihov razvoj. Tijekom vremena treba ponuditi uravnoteženu raznolikost aktivnosti.

- **Život u skupini**

Život u skupini podrazumijeva sve što se događa unutar patrola i jata i družine u cjelini, kao rezultat djelovanja u maloj društvenoj zajednici sastavljenoj od mladih ljudi i odraslih voditelja. Osjećaj života u skupini neophodan je za skladan razvoj djece i mladih.

Iako djeca i mladi imaju prirodnu sklonost formiranju "skupina" prijatelja, pa čak i ako se ta sklonost izražava u patrolnom (timskom) sustavu, osjećaj za život u skupini ne nastaje sam po sebi u izviđačkom pokretu. Njegovanje osjećaja za život u skupini uključuje promicanje konstruktivne grupne dinamike (interakcije i odnosi koji se razvijaju među mladima u skupini, te između odraslih voditelja i mladih). To također uključuje korištenje mogućnosti za interakciju mladih (međusobno i sa odraslim voditeljima) u širokoj lepezi prirodnih situacija tijekom njihova boravka u izviđačkom pokretu. Kada se razvije istinski osjećaj života u skupini, skupina u cjelini uzima u obzir potrebe i interese svakog svojeg člana, i svaki član skupine doprinosi dobrobiti skupine.

Život u skupini potiče iskustva koja omogućuju osjećajni i društveni razvoj, razvoj osobnih stavova i progresivno usvajanje vrijednosti jer:

- djelovanje u okviru prisne skupine prijatelja i osobno iskustvo postignuća „životnog kodeksa“ (izviđački zakoni u praksi) pružaju svakoj mladoj osobi prirodni sadržaj za otkrivanje smisla i vrijednosti koje predstavlja izviđački pokret;
- konstruktivno međudjelovanje i odnosi s drugima u skupini potiču klimu uzajamnog povjerenja i brige, te pridonose razvoju identiteta, samopoštovanja i osjećaja pripadnosti;
- kada mogućnost uključivanja u prisnu skupinu potakne želju za pripadanjem skupini i osjećajem prihvaćenosti, uz djelovanje skupine u skladu s vrijednostima izviđačkog pokreta, pritisak vršnjaka - veliki utjecaj na razvoj mladih ljudi - jest konstruktivan, a ne destruktivan.

Dakle, stavovi i vrijednosti koje život u skupine potiče su osobne (konstruktivan i pro-aktivan stav prema životu, samopouzdanje, poduzetni duh, usmjerenost k cilju, i sl.), i društvene prirode (timski rad, spremnost na kompromise, priznavanje različitosti i neovisnosti pojedinaca, solidarnost, i sl.). Život u skupini mladima pruža koristan način primjene i razvoja - u mjeri u kojoj dopuštaju njihove sposobnosti - njihovih kapaciteta za samostalnost, odgovornost, predanost i spremnost za pružanje podrške i pomoći.

- **Struktura i djelovanje družine**

Struktura i djelovanje družine odnosi se na način na koji izviđačka metoda primjenjuje, te način na koji se operativni postupci provode u izviđačkoj družini (npr. pružanje konkretnih prilika mladima za sjecanje iskustva u donošenju odluka, preuzimanju odgovornosti, te uspostavljanju kontakata u svojoj lokalnoj zajednici, i sl.). Također se odnosi na upravljanje resursima (ne samo financijskim i materijalnim, već i u smislu vremena i sl.) koji također igraju važnu ulogu u kvaliteti odgojnog i obrazovnog iskustva.

Kada ova četiri elementa zaista podupru i ojačaju jedan drugog, izviđački pokret može ponuditi skladnije i bogatije odgojno i obrazovno iskustvo. Na primjer, organizacija može smatrati da je "demokracija" važna tema koja zahtijeva obrazovni naglasak. Pomoć mladima pri razvijanju osobne privrženosti demokratskom načinu života (*odgojno-obrazovni cilj*) vjerojatno neće rezultirati isključivo aktivnošću koja uključuje stjecanje znanja o toj temi. U ovom primjeru, treba razmotriti sljedeća pitanja: omogućava li način na koji su aktivnosti zamišljene iskustvo demokratskog načina života? Imaju li svi mladi članovi svoj udio u odgovornosti i doprinose li blagostanju družine (život u skupini)? Je li odrasli voditelj u mogućnosti slušati mlade i ponuditi im prilike za donošenje odluka u mjeri u kojoj njihove sposobnosti dopuštaju (*struktura i djelovanje družine*)? U kratko, što bi se moglo promijeniti u funkcioniranju izviđačke družine, u načinu na koji odrasli voditelji i mladi surađuju, u aktivnostima u kojima mladi sudjeluju, kako bi se u potpunosti ostvarili odgojno-obrazovni ciljevi?

DOPRINOSITI ODGOJU I OBRAZOVANJU MLADIH...

KROZ SUSTAV PROGRESIVNOG SAMOOBRAZOVANJA...

ZASNOVAN NA VRIJEDNOSNOM SUSTAVU: PRIVRŽENOST ZAKONIMA, ZAVJETU I PRINCIPIMA IZVIĐAČKOG POKRETA

Kada se Baden-Powell početkom 20. stoljeća vratio iz Južne Afrike u Englesku, primijetio je sljedeće: “Tisuće dječaka i mladih ljudi blijede puti, uskih prsa, pogrbljenih leđa, jadnih primjeraka ljudske vrste, puše bezbrojne cigarete jednu za drugom, a veliki broj njih prosjači”⁴. Zabrinuo se zbog očiglednog pada moralnih normi u društvu, posebno među mladima, te opasnosti koju ta pojava predstavlja za budućnost društva.

Izviđački je pokret, dakle, rođen iz želje svojeg osnivača da poboljša društvo, a vjerovao je da ovaj cilj može postići samo poboljšanjem pojedinca u društvu. Baden-Powell smatra “karakter njezinih građana” najvećom snagom svoje domovine.

U izviđačkom pokretu, “poboljšanje pojedinca”, ili ako koristimo odgovarajući termin – odgojno-obrazovni proces, postiže se kroz sustav progresivnog samoobrazovanja koji nazivamo izviđačka metoda. Jedna od temeljnih sastavnica metode, čak bi se moglo reći i njen „kamen temeljac“ su zavjet i zakoni, odnosno dobrovoljna osobna obveza (izviđački zavjet) koja pojedinca obvezuje da će se, najbolje što može, pridržavati etičkog kodeksa ponašanja (izviđački zakoni). Zavjet i zakoni objedinjuju, jednostavnim rječnikom, vrijednosti za koje Baden-Powell smatra da su temelj zdrave društvene zajednice. Ove vrijednosti predstavljaju temeljni etički okvir unutar kojeg izviđački pokret djeluje, a bez kojih pokret više ne bi bio izviđački.

Shodno tome, jedna od temeljnih osobina izviđačkog pokreta jest ona da se, od svog osnutka, zasniva na vrijednosnom sustavu, tj. međusobno povezanom skupu etičkih pravila. Ali, što je točno “vrijednost” i kako su vrijednosti izražene u izviđačkom pokretu?

- Kao što sama riječ govori, **vrijednost je nešto temeljno**, vrijedno i trajno. Osobne vrijednosti su one stvari koje su važne za pojedinu osobu, stvari u koje ta osoba vjeruje, te ih smatra nužnima, a koje stoga uvjetuju njegovo ili njezino ponašanje u životu.
- **Za djecu i mlade, vrijednosti izviđačkog pokreta su izražene u zavjetu i zakonima** koji su, kao što je već spomenuto, temeljna komponenta izviđačke metode. **Za izviđački pokret u cjelini, vrijednosti su izražene u načelima pokreta**; načela su temeljna uvjerenja koja predstavljaju ideal, viziju društva i kodeks ponašanja za sve članova pokreta. Načela nisu apstraktni pojmovi,

⁴ Citat iz knjige Nagy, Laszlo, “250 Million Scouts”, 1985. godine.

ona prožimaju sve aspekte izviđačkog pokreta i predstavljaju uputu članovima pokreta za stvaranje osobnog životnog stila.

Načela izviđačkog pokreta, odnosno vrijednosti koje predstavljaju, najčešće su sažete u tri kategorije:

- **“Dužnost prema Bogu”** - odnos pojedinca s duhovnim vrijednostima života, temeljna vjerovanja u silu veću od čovjeka.
- **“Dužnost prema drugima”** - odnos pojedinca prema društvu i njegove odgovornosti u društvu, u najširem smislu tog pojma: njegova obitelj, lokalna zajednica, domovina i svijet u cjelini, kao i poštovanje prema drugima i svijet prirode.
- **“Dužnost prema sebi”** - odgovornost pojedinaca za razvoj svojih potencijala, kako bi najbolje razvio svoje osobne sposobnosti.

Ono što je važno ovdje naglasiti jest točna uloga načela, odnosno vrijednosti, u izviđačkom pokretu.

- Na razini pokreta u cjelini, oni predstavljaju izviđačku viziju društva, ideala za koje se pokret zalaže i prema kojem osmišljava svoje projekte i aktivnosti.
- Za svakoga tko se pridružio pokretu, načela predstavljaju one elemente koje svaki pojedinac mora otvoreno prihvatiti, te ih mora biti spreman slijediti najbolje što može. Ovo početno prihvaćanje načela ne podrazumijeva, a svakako ne u slučaju djece i mladih, potpuno razumijevanje značenja tih vrijednosti; ono se može steći samo kroz članstvo u pokretu tijekom određenog vremenskog razdoblja. Nasuprot tome, pojedinac koji odbaci načela bit će isključen iz pokreta, koji je inače otvoren za sve pod uvjetom da prihvaćaju njegovu svrhu, načela i metodu.
- Nakon što je mlada osoba izrazila svoje početno prihvaćanje tih načela, kroz davanje zavjeta, cijeli obrazovni proces u izviđačkom pokretu može omogućiti mladoj osobi postupno razumijevanje tih vrijednosti, njihovo prihvaćanje i uključivanje u svoj osobni vrijednosni sustav koji određuje njezino ponašanje kroz život. Prema riječima osnivača: “*Samoobrazovanje*, to jest ono što dječak sam nauči, „zalijepit“ će se za njega i voditi ga kasnije kroz život daleko bolje od bilo čega što mu učitelj nametne kroz *instrukcije*”⁵.

⁵ Baden-Powell, R., “Scouting for Boys”, 26. izdanje, 1951. godine.

POKRET...
ZA DJECU I MLADE...
DOBROVOLJAN...
OTVOREN ZA SVE...
NEPOLITIČKI...
NEOVISAN.

Izviđački pokret je pokret. Prema rječniku, pokret je “niz akcija i djelovanja ljudskog tijela, koji više ili manje kontinuirano teži prema određenom cilju”, ali i “niz usklađeno organiziranih aktivnosti ili povezanih događaja koji zajednički ostvaruju ili oblikuju neki cilj”.

Razvijanjem gore navedenih definicija, pokret kao što je izviđački odnosi se na grupu ljudi koji dijele niz ideala i želju za aktivnim postizanjem zajedničkog cilja koji ih ujedinjuje i kojem su svi predani, što se uglavnom postiže kroz neku vrstu organizacije i strukture.

Stoga izviđački pokret, kao pokret, mora obilježavati sljedeće:

- Pokret implicira **jedinstvo**. To jedinstvo proizlazi iz zajedničkog cilja, zajedničkog skupa vrijednosti i zajedničke obrazovne metode koji zajedno stvaraju osjećaj pripadnosti među članovima pokreta i omogućavaju njihovu identifikaciju s pokretom.

Jedinstvo je temeljno obilježje bez kojeg pokret ne postoji. Jedinstvo ne znači jednoobraznost i ne isključuje različitosti među svojim članovima u područjima gdje su raznolikosti moguće i, dapače, poželjne. No, jedinstvo zahtijeva da se svi članovi pokreta pridržavaju temeljnih elemenata koji su definirani kao osnova za njegovo postojanje. U slučaju izviđačkog pokreta, ti temeljni elementi su svrha, načela i metoda pokreta. Članovi ne mogu izabrati među tim osnovama ono što im odgovara, oni predstavljaju integrirani paket koji treba biti prihvaćen u cijelosti.

U cilju osiguranja jedinstva izviđačkog pokreta, njegova svrha, načela i metodu prihvaćaju na međunarodnoj razini svi članovi, a jasno su definirani na svjetskoj razini u okviru Statuta Svjetske organizacije izviđačkog pokreta; bilo kakva prerada ili drugačija formulacija temeljnih osnova izviđačkog pokreta zahtijeva amandman Statuta WOSM-a. Nadalje, formulacija svrhe, načela i metode unutar statuta nacionalnih izviđačkih saveza, i sve izmjene i dopune tih formulacija, zahtijevaju suglasnost Svjetske organizacije prije stupanja na snagu.

Temeljni elementi jedinstva izviđačkog pokreta - tj. njegova svrha, načela i metoda - neizbježno dolaze zajedno s pokretom na svim njegovim razinama. Dužnost tijela WOSM-a je osigurati poštivanje ovih temeljnih elemenata u svim nacionalnim izviđačkim savezima. Dužnost svakog nacionalnog izviđačkog saveza je osigurati poštivanje temeljnih elemenata u svim aspektima njihove strukture i aktivnosti, a mora ih poštovati svaki pojedinačni član Saveza. Takva privrženost i poštovanje jamče trajnost izviđačkog pokreta na nacionalnoj i svjetskoj razini.

- Pokret mora biti **dinamičan**, ne smije biti statičan. Pokret, po definiciji, implicira evoluciju. Unutar pokreta, **evolucija** je sredstvo za postizanje **svrhe** ili cilja, kojem pokret mora ostati vjeran; evolucija nije slučajna ili nekontrolirana promjena.

Izviđački pokret, kao pokret, postoji kako bi se postigao cilj, a on je odgoj i obrazovanje djece i mladih na temelju skupa ideala i vrijednosti - njegovih načela - i u skladu s jasno definiranom obrazovnom metodom - izviđačka metoda. Kao što je ranije navedeno, svrha, načela i metoda izviđačkog pokreta - tj. njegove osnove - su univerzalne, nepromjenjive i objedinjuju sve elemente pokreta. Ipak, izviđački pokret, zato što je pokret, na svim razinama mora uvijek imati mogućnost promijeniti pristup, prilagoditi se, biti fleksibilan na način na koji postiže svoju svrhu, budući da izviđački pokret ne živi u vakuumu nego u društvu koje se stalno i brzo mijenja.

Ova dvojnost - biti vjeran svojim osnovama i, u isto vrijeme, biti fleksibilan i dinamičan u načinima rada - bitno je obilježje izviđačkog pokreta. Promjene koje nisu jasno usmjerene k postizanju cilja izviđačkog pokreta dovest će do gubitka identiteta pokreta i kaosa, dok kruti i nepopustljivi pristup postizanju svrhe pokreta može dovesti do uništenja pokreta.

- Pokret implicira ne samo dinamički proces usmjeren postizanju cilja, već i neku vrstu **organizacije** i strukture za osiguravanje postizanja cilja. Ono što je važno imati na umu jest da su unutar pokreta, organizacija i struktura - kao i promjene - nužnost, no one također - kao i promjene - nisu same sebi svrha, nego sredstvo za postizanje cilja pokreta.

Baden-Powell je rekao: “Prvo sam imao ideju. Zatim sam imao viziju. Sada imamo pokret, a ako netko od vas ne pazi na kraju ćemo završiti **samo** s organizacijom”⁶ (naglasak je op.a.). Ova se izjava često pogrešno interpretira, i to tako da se kaže da izviđački pokret nije organizacija, ili da organizacija u izviđačkom pokretu nije važna. Osnivač nije kritizirao načelo organizacije, već “samo organizaciju”, tj. strukturu koja postoji samo za sebe, i ne služi pokretu i njegovoj namjeni.

U izviđačkom pokretu, kao i u svakom drugom pokretu, organizacija i strukture uvijek moraju biti osmišljene i usmjerene isključivo na postizanje ciljeva pokreta, te njihovo postojanje ne može biti drugačije opravdano. Nadalje, zato što je izviđački pokret - pokret, organizacija mora biti dinamična i prilagodljiva kako bi stalno omogućavala pokretu ostvarivanje njegove svrhe, u svjetlu brzih i neizbježnih društvenih promjena. Organizacije koje opslužuju i pokreću same sebe i djeluju protivno samom konceptu pokreta.

⁶ Prema Siebold, P., nepoznati izvor i godina izdanja.

Općeniti zaključci o pokretu primjenjivi su i na **svjetski pokret**. Kao svjetski pokret, izviđački pokret je **ujedinjen** kroz svoje temeljne osnove koje svugdje moraju biti iste. Zato što je pokret, izviđački pokret mora ostati **fleksibilan** i **prilagodljiv** u načinima rada kako bi zadovoljio potrebe mladih u određenom vremenu, mjestu i širokoj raznolikosti situacija. Isto tako, njegova organizacija i struktura i sve osobe koje rade u njima, na bilo kojoj razini - lokalnoj, nacionalnoj ili međunarodnoj - moraju u svakom trenutku nastojati ostvariti svrhu pokreta i biti u stanju prilagoditi se kad god je potrebno.

Upravo su ta dva čimbenika omogućila izviđačkom pokretu postojan rast, te izrastanje u **jedinstveni svjetski pokret** - najveći svjetski volonterski obrazovni pokret za mlade.

POKRET...
ZA DJECU I MLADE...
DOBROVOLJAN...
OTVOREN ZA SVE...
NEPOLITIČKI...
NEOVISAN.

Izviđački pokret, kao pokret za djecu i mlade, svoju odgojno-obrazovnu ponudu upućuje djeci i mladima.

U tom smislu, važno je imati na umu da:

- Iako postoje različiti trendovi glede **raspona** uzrasta djece i mladih kojima se nudi odgojno-obrazovna ponuda izviđačkog pokreta, ne postoji univerzalno pravilo koje uređuje ovu temu. Svaki nacionalni izviđački savez određuje dobne skupine unutar svojeg djelovanja. Međutim, budući da je pokret za mlade, bilo bi neprikladno primijeniti program za djecu i mlade na osobe koje su prerasle rane dvadesete godine. Osim toga, dokument „*Towards a Strategy for Scouting*“⁷ napominje da u nekim nacionalnim izviđačkim organizacijama postoji potencijalna opasnost od napuštanja jednog ključnog elementa originalne uloge izviđačkog pokreta, naime, pokret je **osobito prilagođen adolescentskom uzrastu** - a ne djeci. Doprinos koji izviđački pokret može dati razvoju mlade osobe razlikuje se ovisno o specifičnom stupnju razvoja mlade osobe. Za adolescente, izviđačka metoda pruža mogućnost razvoja sposobnosti donošenja vlastitih odluka i postizanja većeg stupnja samostalnosti - bitan korak u njihovu razvoju. Ipak, osobito u razvijenim zemljama, članstvo adolescentskog uzrasta nije niti približno toliko brojno kao mlade članstvo uzrasta poletaraca i mladih.

To je posebno važna činjenica u zemljama gdje se odgojno-obrazovna ponuda izviđačkog pokreta nudi vrlo maloj djeci. Izviđačka metoda **nije uopće pogodna za djecu koja su premlada da bi metoda učinkovito djelovala na njih**: na primjer, premlada da razumiju koncept osobne obveze prema kodeksu ponašanja kroz izviđački zavjet i zakone, ili za uvježbavanje uloge vođenja u malim grupama. Osim toga, adolescente obično ne privlači niti jedna organizacija koju percipiraju kao “organizaciju za djecu”. Također, većina mladih ostat će u organizaciji samo određeni broj godina - činjenica koja se pokazala kroz statistike mnogih nacionalnih izviđačkih saveza - predstavlja dodatni problem zadržavanja članova adolescentskog uzrasta koji se prerano pridruže pokretu.

Kao odgojni i obrazovni pokret čija je svrha pomoći razvoju mladih preuzeti konstruktivne uloge u društvu, izviđački pokret ne može uspjeti ako ne prati mlade ljude kroz njihove adolescentske godine **do njihove “mature” u pokretu**, idealno na kraju starije dobne skupine.

⁷ Usvojeno na 31. Svjetskoj izviđačkoj konferenciji 1988. godine u Melbourne.

- Pojam “mladi” **uključuje oba spola**: dječaci i djevojčice, mladići i mlade žene. Iako je *Scouting* izvorno bio namijenjen samo dječacima (dok je *Guiding* bio za djevojke), izviđački pokret je zadnjih 25 godina otvoren za sve mlade ljude bez obzira na spol.

Treba napomenuti činjenicu da iako je, kao svjetski pokret, izviđački pokret otvoren za oba spola, svaki nacionalni izviđački savez donosi odluku o tome hoće li ili neće učlanjivati djevojke. Međutim, nacionalni izviđački savez dužan je pažljivo razmotriti svoje odgojne i obrazovne odredbe, uzimajući u obzir osobine društva u kojem djeluje i promjene koje se događaju u tom društvu, a koje utječu na mlade ljude. Tako:

- U društvima u kojima je ravnopravnost spolova (u školi, u društvenom i profesionalnom životu) društveno prihvaćena i gdje, stoga, izviđački pokret ima ulogu pomaganja mladima da se pripreme za aktivno i konstruktivno sudjelovanje u spolno mješovitom socijalnom okruženju, normalno je za nacionalne izviđačke saveze da se obraćaju pripadnicima oba spola kroz „spolno jedinstven odgojno-obrazovni pristup“.

U izviđačkom pokretu, „spolno jedinstven odgojno-obrazovni pristup“ može se definirati kao pristup kojem je cilj jednaki razvoj pripadnika oba spola, imajući na umu individualnost svake osobe. „Spolno jedinstven odgojno-obrazovni pristup“ ne znači da oba spola moraju sudjelovati u svim aktivnostima zajedno.

- Kada nacionalni izviđački savez djeluje u društvu gdje je odvojenost spolova društvena norma i gdje je, dakle, „spolno jedinstven odgojno-obrazovni pristup“ isključen, ništa ne sprječava nacionalni izviđački savez da pruži iskustvo izviđačkog pokreta pripadnicima oba spola u odvojenim organizacijskim oblicima za svaki spol.
- Ako nacionalni izviđački savez otvara svoje članstvo pripadnicima oba spola, mora jednako zadovoljavati odgojne i obrazovne potrebe svakog spola. To podrazumijeva da ako savez prihvaća pripadnike oba spola u bilo kojoj dobnoj skupini, odgojno-obrazovna ponuda se mora nastaviti u ovom ili onom obliku za oba spola u sljedećoj dobnoj skupini.
- Bez obzira na sastav članstva, niti jedna odgojno-obrazovna ponuda ne može se smatrati potpunom ako ne njeguje uzajamno poštovanje i razumijevanje među spolovima.

- I za kraj, izviđački pokret nije samo **pokret za mlade** kojim upravljaju odrasli, on je i **pokret mladih**, uz podršku odraslih.⁸ Dakle, izviđački pokret nudi potencijal odgojne i obrazovne zajednice mladih i odraslih osoba, koje rade zajedno u partnerstvu entuzijazma mladih i iskustva starijih. Taj osnovni princip trebao bi biti primijenjen u programu za djecu i mlade svih nacionalnih izviđačkih saveza.

U okviru programa za djecu i mlade, članovi svih dobni skupina moraju biti uključeni u donošenje odluka koje utječu na provedbu programa u kojem sudjeluju na razini družine, uz pretpostavku povećane odgovornost za svoje odluke i akcije u skladu sa svojim godinama. Mlade članove u starijoj dobnoj skupini treba uključivati u procese osmišljavanja i razvoja programa koje provode nacionalni izviđački savezi. Baden-Powell je to nazivao “samoupravom” i često je naglašavao odraslim voditeljima da uvijek pitaju svoje mlade članove što bi htjeli za svoju družinu.

U sklopu programa za mlade, **uloga odraslih voditelja** je poticati i olakšavati progresivni osobni razvoj mladih članova kroz bogato i raznovrsno **partnerstvo**. Na svim razinama i u svim situacijama, mora se uspostaviti odgovarajuća ravnoteža između komplementarne uloge mladih članova i odraslih voditelja.

⁸ “Policy on Involvement of Young Members in Decision-Making”, usvojeno na 33. Svjetskoj izviđačkoj konferenciji 1993. godine u Bangkoku.

POKRET...
ZA DJECU I MLADE...
DOBROVOLJAN...
OTVOREN ZA SVE...
NEPOLITIČKI...
NEOVISAN.

Rječnik definira riječ “dobrovoljno” kao “(nešto) izvedeno, poduzeto ili doneseno po slobodnom izboru, rado ... i bez prisile”.

Dobrovoljni karakter izviđačkog pokreta naglašava činjenica da članovi, prihvaćajući odgojno-obrazovnu ponudu njihovih nacionalnih izviđačkih saveza, pristupaju pokretu *svojom slobodnom voljom*. Nema prisile prilikom odluke o pridruživanju izviđačkom pokretu ili istupanju iz članstva. Izviđački pokret nije poput škole, gdje je pohađanje obvezno za određeni uzrast. Mladi odabiru kada će se pridružiti i kada će otići iz pokreta. Isti princip dobrovoljnog članstva vrijedi i za odrasle voditelje.

Ovo ima određene implikacije i posljedice za pokret:

- Činjenica da je članstvo u izviđačkom pokretu posljedica slobodnog izbora ujedno implicira da ono što izviđački pokret nudi svojim članovima mora, u prvom redu, biti *atraktivno i relevantno* za mlade, kako bi i kasnije zadržali interes za pokret. Pokret sam po sebi mora biti – a takvim ga moraju i drugi doživljavati - dinamičan i živ.
- Zauzvrat, izviđački pokret zahtijeva *predanost* svakog člana - predanost, prije svega, u poštivanju i djelovanju u skladu s *temeljnim načelima* pokreta: dužnost prema Bogu, dužnost prema drugima i dužnost prema sebi. Ovo se opredjeljenje iskazuje kroz davanje izviđačkog zavjeta, koje je javni izraz spremnosti pridržavanja životnog kodeksa temeljnog na tim idealima.

Ova dobrovoljna predanost izviđačkom pokretu proteže se i na postizanja *odgojno-obrazovnih ciljeva* pokreta. To se odnosi na mlade članove, ako je u pitanju njihov vlastiti osobni razvoj, dapače dobrovoljno opredjeljenje je sastavni dio odgojno-obrazovnog procesa izviđačkog pokreta, koji utječe na motivaciju i osobni stav, kontrolu nad vlastitom osobnim razvojem, postavljanjem osobnih ciljeva, samo-motivaciju, i sl.

- Odrasli u pokretu također moraju biti predani svrsi, načelima i metodi izviđačkog pokreta, jer je njihova uloga pomoći mladima, izravno ili neizravno, da postignu svoje pune potencijale. Ovo vodi do snažnog osjećaja *zajedničke odgovornosti i partnerstva* među svim članovima pokreta: mladih i odraslih, volontera i “profesionalaca”.
- Činjenica da je članstvo u izviđačkom pokretu dobrovoljan čin podrazumijeva da ono što pokret nudi mladima - svojom

odgojno-obrazovnom ponudom - *ne odgovara svima*. Dakle, nisu svi mladi ljudi potencijalni članovi izviđačkog pokreta; ima onih koji, iz bilo kojeg razloga, nikada neće smatrati temeljna načela pokreta privlačnim ili prihvatljivim. Važno je, međutim, da izviđački pokret nudi mogućnost uključivanja svima koji to žele, a ne stvara zapreke za učlanjenje koje se temelje na drugim čimbenicima, umjesto na temeljnim osnovama pokreta.

- Iz dobrovoljne prirode izviđačkog pokreta također proizlazi da su odrasli voditelji u službi pokreta zbog svoje osobne pobude, slobodno i dragovoljno, *te da nisu plaćeni* za svoje usluge ili vrijeme. Svaka odrasla osoba dobrovoljnom pokretu doprinosi na svoj vlastiti način, u skladu sa svojim sposobnostima, talentima, raspoloživom vremenom, s ciljem ostvarenja zajedničkih ciljeva.

Činjenica da je izviđački pokret dobrovoljni pokret *ne znači da ne koristi usluge plaćenih profesionalaca*, na puno ili skraćeno radno vrijeme, kao potporu svom djelovanju. Ako postoji potreba i resursi to dozvoljavaju, mogu se zaposliti ljudi za ispunjavanje određenih uloga koje doprinose djelotvornom i učinkovitom ostvarenju svrhe izviđačkog pokreta, a zahtijeva dulji vremenski angažman; obično takvi ljudi pokazuju snažnu privrženost izviđačkom pokretu. Zapošljavanjem profesionalaca može se potaknuti *kvalitetno partnerstvo između volontera i profesionalaca* te time jača pokret i povećava se njegova učinkovitost.

- Dobrovoljni pokret ovisi o *sudjelovanju* svih njegovih članova, muških i ženskih, mladih kao i starijih, na svim razinama, *u procesima odlučivanja*. Kao suvlasnici, ili “interesne skupine” u pokretu, oni moraju biti aktivno uključeni u poslove upravljanja na demokratski način.

POKRET...
ZA DJECU I MLADE...
DOBROVOLJAN...
OTVOREN ZA SVE...
NEPOLITIČKI...
NEOVISAN.

“Izviđački pokret (...) [je] otvoren za sve bez obzira na podrijetlo, rasu ili vjeroispovijest (...)”

Ova izjava - koja je dio definicije izviđačkog pokreta u Statutu WOSM-a - je vrlo jasna.

Od samog svojeg početka, izviđački pokret je otvoren za sve dječake bez obzira na njihovu socijalnu pozadinu, mjesto rođenja i religiju kojoj pripadaju. Uistinu, oni koji su sudjelovali u eksperimentalnom kampu na otoku Brownsea namjerno su izabrani kao pripadnici različitih društvenih sredina. Iako je započeo u Velikoj Britaniji, izviđački pokret je brzo usvojen u mnogim dalekim zemljama s potpuno različitim kulturama, društvenim i ekonomskim uvjetima. Također, iako je pokret začeo u kršćanskom okruženju, bez problema je pustio korijenje u hinduističkoj, budističkoj, muslimanskoj ili drugim vjerskim sredinama.

Danas, kao pokret za mlade, otvoren je za sve, dječake i djevojčice, mladiće i djevojke, bez razlike u porijeklu, rasi ili vjerskim uvjerenjima, te bez ograničenja na temelju spola.

Biti otvoren za sve ima brojne važne posljedice:

- **Otvoren za sve, ne znači da je izviđački pokret za sve.** On je za sve one koji su spremni poštovati njegovu svrhu, načela i metodu. Taj konačni izbor - pridružiti se ili ne - u rukama je mlade osobe, jedine koja može odlučiti je li on ili ona spreman na takvu obvezu. Odrasli voditelji ne odlučuju je li mlada osoba “pogodan materijal” za izviđački pokret i ne smiju ograničiti članstvo na određenu društvenu klasu. Uostalom, ako smo “odgojni i obrazovni pokret” imamo obvezu prihvatiti sve one koji su spremni učiti kroz izviđački pokret.

U isto vrijeme, ne treba očekivati vidljivi rezultat na području obrazovanja prije nego je odgojno-obrazovni proces uopće započeo. Drugim riječima, i na primjeru duhovnog razvoja, ne treba očekivati da će članovi biti savršeni primjeri predanih vjernika u vjeri kojoj pripadaju, već prihvatiti da će se potruditi razumjeti svoju vjeru i razviti duhovnost kako osobno, tako i kao članovi vjerske zajednice.

- Izviđački pokret **nije elitistički pokret**, a članstvo u pokretu se ni po kakvim kriterijima ne može ograničiti na nekolicinu odabranih

koji odgovaraju prototipu „idealnog izviđača“, na primjer, one koji se uvijek “pokoravaju bez pitanja”. U stvari pokret treba biti dostupan onima kojima je najpotrebniji i onima koji često “ne izgledaju poput izviđača” kad se pokretu pridruže!

U isto vrijeme, to nije pokret kojem se svi mladi moraju pridružiti, bez obzira jesu li ili nisu spremni poštovati njegovu svrhu, načela i metodu. Po svojoj naravi, kao dobrovoljni pokret, izviđački pokret treba biti dostupan svima koji su zainteresirani za ono što pokret nudi i moraju biti spremni obvezati se da će se potruditi poštovati njegove temeljne osnove.

- Dostupnost je ključni koncept za pokret, a znači:
  - korištenje jasne i razumljive poruke i stvaranje slike u javnosti i među potencijalnim članovima koja je dovoljno atraktivna i odgovara onome sa čime se mladi mogu identificirati ili barem povezati. To očigledno ovisi o “proizvodu” (program za djecu i mlade) koji savez nudi djeci i mladima, ali i o ponuđaču tog programa, to jest, odraslima koji su sastavni dio “sustava za isporuku” proizvoda;
  - nove udruge moraju se osnivati gdje god postoji potražnja, na mjestima gdje nema lokalne strukture za prihvatanje novih članova, ili gdje liste čekanja za u članjenje u postojeće udruge onemogućavaju u članjenje zainteresiranim mladima i
  - financijski troškovi (troškovi aktivnosti, uniforme, članarine, itd.) ne bi trebali predstavljati prepreku sudjelovanju u programu.

Zaključimo, većina će se ljudi složiti da je izviđački pokret otvoren za sve. Ipak nije svatko spreman osigurati njegovu dostupnost mladima kojima je najpotrebniji. Na primjer, mnogi mladi ljudi koji imaju teškoće u svakodnevnom životu i koji nisu prihvaćeni u svojim zajednicama možda su spremni priključiti se pokretu i obavezati se da će slijediti načela pokreta. Nažalost, u nekim savezima kruta praksa (ponekad opisana kao “tradicija”) koju su vrijeme i predrasude ugradile u pokret, često su onemogućile pristup mladima u različitim - često teškim - socijalnim sredinama. Kako bismo pokret otvorili za sve, a posebno one kojima je on najpotrebniji, očito treba uvesti promjene koje ne ugrožavaju svrhu, načela i metodu pokreta.

POKRET...
ZA DJECU I MLADE...
DOBROVOLJAN...
OTVOREN ZA SVE...
NEPOLITIČKI...
NEOVISAN.

Kao odgojni i obrazovni pokret, izviđački pokret je nepolitički u smislu da nije uključen u borbu za vlast koja je predmet politike.

U objašnjenju nepolitične prirode izviđačkog pokreta, potrebno je razlikovati:

- pokret, i njegovu organizaciju, kao socijalnu snagu,
- pojedince koji su članovi pokreta.

Kao socijalna snaga, izviđački pokret i njegova organizacija ne smiju se identificirati s političkim strankama koje su obično odraz politike u demokratskom društvu. Ni sama organizacija svojim izjavama, publikacijama, i sl., niti osoba koja predstavlja pokret ili sebe kao njegovog predstavnika ne smije se identificirati sa strankom ili drugim jasno strukturiranim političkim skupinama u demokraciji, jer je to protivno načelu neovisnosti pokreta.

Razlog zbog kojeg izviđački pokret mora ostati neovisan, nepolitički pokret je jednostavan. Baden-Powell je napisao da "Opasnost leži u ljudima koji su navikli da im drugi pripreme vlastite misli bez imalo uvježbavanja sposobnosti vlastite prosudbe ili savjesti tijekom tog procesa"⁹ i on je stoga zaključio da je "moć prosuđivanja pojedinca neophodna". To je razlog zbog kojeg je izviđački pokret odgojni i obrazovni pokret kojem je cilj pomoći mladima da razviju vlastite sposobnosti i samostalnost. Ovaj pristup zahtijeva potpunu neutralnost u odgojno-obrazovnom procesu, a jedino su ograničenje načela, odnosno vrijednosti, na kojima se temelji izviđački pokret. Identifikacija izviđačkog pokreta s bilo kojom političkom strankom neminovno ugrožava objektivnost i neutralnost koja uvijek mora karakterizirati osobe usmjerene odgojno-obrazovnom pristupu izviđačkog pokreta.

To, međutim, ne znači da je izviđački pokret potpuno odvojen od društveno-političke stvarnosti. Izviđački pokret je sam po sebi društvena stvarnost i njegov cilj je pomoći mladima da se razviju i kao odgovorni pojedinci, i kao pripadnici društva. Taj građanski odgoj ne može se odvijati u vakuumu, i pokret mora biti u stanju braniti vrijednosti koje predstavlja te stvoriti najbolje moguće uvjete za vrstu obrazovanja koju zagovara. Dakle, ništa ne sprječava izviđački pokret da izrazi stav u vezi određenih pitanja kao što su, primjerice, prava djece,

pod uvjetom da je stav jasno vezan uz njegovu odgojnu i obrazovnu misiju, temelji se na Statutu i načelima, te je predstavljen kao takav, a ne kao dio borbe za vlast ili pristrane politike koju izviđački pokret mora nadmašiti.

Za pojedince koji su članovi pokreta, situacija je nešto drugačija. Osnivač nije obeshrabrio članove pokreta da budu pripadnici političkih stranaka, pod uvjetom da je to u osobnom svojstvu, a ne kao predstavnik pokreta.

Prema tome, kao nastavak uvježbavanja svojih građanskih odgovornosti, ništa ne sprječava člana pokreta da bude aktivni član političke stranke, ali kao pojedinac, a ne kao izviđač.

Članstvo u političkoj stranci nije, međutim, bezuvjetno. Razlog tome je što se izviđački pokret temelji na skupu vrijednosti ili načela, koji uvjetuju političke opcije svojih pojedinih članova koji ne mogu imati sukobljene skupove vrijednosti: jedan za njihov izviđački život, a drugi za njihov život izvan izviđačkog pokreta. Tako, na primjer, vjerovanje u „višu silu“, odnosno priznavanje i poštivanje svih ljudi i jednakost svih bez obzira na podrijetlo, rasu ili vjerska uvjerenja, ili pak važnosti koja se pridaje cjelovitosti prirodnog svijeta, isključuje učlanjenje izviđača, kao pojedinca, u određene stranke u političkom spektru.

Ako se član odluči za pristupanje političkoj stranci u osobnom svojstvu, on ili ona može to učiniti samo ako su temeljne vrijednosti stranke u skladu s vrijednostima koje on ili ona poštuje kao izviđač. Ako član ima bilo kakve dvojbe u tom pogledu, on ili ona se treba savjetovati s drugima i utvrditi postoji li sukob vrijednosti. Ako se pojedinac pridružio političkoj stranci, ne smije ni pod kakvim okolnostima, koristiti izviđački pokret kao mjesto za promociju stranke kojoj pripada.

Treba napomenuti da se gore navedene primjedbe uglavnom odnose na demokratska društava, koja predstavljaju odgovarajući okvir za rad izviđačkog pokreta i u kojem pokret, kao i njegovi članovi, imaju izbor. U nedemokratskim društvima, pokret i njegovi članovi moraju živjeti s političkom stvarnošću, ali se mora osigurati, u najvećoj mogućoj mjeri, da pokret održi svoju neovisnost koliko god je to moguće.

⁹ Baden-Powell, R., "Scouting and Youth Movements", 1929. godine.

POKRET...
ZA DJECU I MLADE...
DOBROVOLJAN...
OTVOREN ZA SVE...
NEPOLITIČKI...
NEOVISAN.

Izviđački pokret, na svim razinama - lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj - ima *specifičan identitet* koji se temelji na njegovoj svrsi, načelima i metodi:

- to je pokret koji postoji kako bi ponudio *specifičan odgojni i obrazovni doprinos mladima...*
- zasnovan na *temeljnim osnovama* izviđačkog pokreta...
- koje su *međunarodno utvrđene...*
- i koji predstavljaju *jedinstvo* pokreta.

Izviđački pokret može u potpunosti uspjeti postići svoju odgojnu i obrazovnu svrhu jedino ako sačuva svoj specifični identitet. Bilo kakav gubitak ili umanjivanje tog identiteta - na primjer, preuska veza s drugom organizacijom ili autoritetom ili prevelik utjecaj istih - neizbježno će negativno utjecati na pokret.

Pokret mora, dakle, ostati neovisan, uz vlastiti *neovisni autoritet u donošenju odluka* na svim razinama.

To ne znači da izviđački pokret treba djelovati u izolaciji, niti da treba odbiti suradnju s drugim organizacijama ili autoritetima. Zapravo, izviđački pokret nikada ne bi mogao postati svjetski pokret bez podrške i prihvaćanja javnosti i institucija koje je ostvario kroz svoju povijest. Ono što se može zaključiti je da bilo koja ponuda ili podrška, ili bilo koji oblik partnerstva s drugim organizacijama ili autoritetima, može biti opravdan samo ako služi cilju izviđačkog pokreta: njegovoj odgojno-obrazovnoj svrsi.

To znači da se na svim razinama pokreta mora paziti na odnose s drugim subjektima - sponzorima, partnerima, srodnim organizacijama, tijelima vlasti, i slično - kao bi se osiguralo da se specifični identitet i neovisnost pokreta ne kompromitirana tim odnosima.

Na primjer:

- Suradnja izviđačkog pokreta s drugim obrazovnim organizacijama mladih nikada ne smije dovesti do gubitka ili ugrožavanja vlastite neovisnosti i specifične uloge pokreta u pružanju obrazovanja za mlade;

- Ako vjerska zajednica ili organizacija sponzoriraju izviđački pokret, on nikada ne smije biti pod kontrolom niti njegova uloga ne smije biti podređena toj organizaciji;
- Veza izviđačkog pokreta s tijelima lokalne ili nacionalne vlasti nikada ne smije biti takva da se uloga dobrovoljnog, neformalnog odgojno-obrazovnog pokreta u društvu dovodi u pitanje; Potpora izviđačkog pokreta razvojnim agencijama nikada ne smije dovesti do toga da se pokret percipira kao još jedna razvojna agencija, već kao pokret s posebnim doprinosom odgoju i obrazovanju mladih.

Naravno, postoji prirodna želja za savjetovanjem i suradnjom s drugim organizacije koje služe potrebama mladih. Isto tako postoje prednosti u izgradnji ili održavanju institucionalnih veza s tijelima vlasti koje se bave pitanjima mladih i obrazovanja. Neizbježno, tu je i stalna potraga za prilikama poboljšanja "profila" izviđačkog pokreta u zajednici ili za pronalaženjem novih izvora financijskih i ljudskih resursa. Međutim, u takvim situacijama potreban je veliki oprez na svim razinama pokreta kako bi se osiguralo da izviđački pokret ne izgubi svoju neovisnost i svoj specifični identitet.

Važno je napomenuti da je ono što štiti pokret od vanjskih prijetnji činjenica da je priroda i specifični identitet pokreta međunarodno utvrđen, te da su ga međusobno dogovorili nacionalni izviđački savezi. Na primjer, prijetnje temeljnim načelima pokreta u bilo kojoj zemlji mogu se braniti na temelju uvjeta članstva u svjetskom pokretu.

